

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum Christus aliquid acceperit ab angelis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

AD SECUNDVM Dicendum, quod haec etiam sciē A
semper fuit perfecta secundum tempus: licet non se
per fuerit perfecta simpliciter & secundum naturā:
& ideo potuit habere augmentum.

AD TERTIVM Dicendum, quod uerbum Dama
see. intelligitur quantum ad illos, qui dicunt sim
pliciter fuisse factam additionem scientiā Christi, s.
secundum quamcumque eius scientiam, & præci
pue secundum infusam, quā causatur in anima Chri
sti ex unione ad uerbum, non autem intelligitur de
augmento scientiā, quē ex naturali agente causatur.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus aliquid ab homine
didicerit.

Titulus clarus.

In corpore ar
ticuti una est conclu
sio responsua que
sio negatue. Christus
nihil ab homine didi
cit. Probatur. Primum
mouens in quolibet
genere, non mouetur
illa specie motus: Chri
stus est primus doctor
hominum omnium.
ergo non docetur ab
aliquo homine. Ma
ior manifestatur in
primo alterante. Mi
nor autoritate do
mini. fo. 18.

AD TERTIVM sic proceditur.
Vt, q̄ Christus aliquid ab
hominibus didicerit. Dicitur. n.
Luc. 2. quod inuenerunt eum in
templo in medio doctorum in
terrogantem illos & responden
tem: interrogare uero & responde
re est addiscere. ergo Christus
aliquid didicit ab hominibus.

¶ 2 Præter. Acquirere scientiam ab
homine docente, uidetur esse no
bilis, quam acquirere a rebus sen
sibilibus: quia in anima hominis
docentis sunt species intelligibi
les in actu, in rebus autem sensibilibus sunt species
intelligibiles solum in potentia: sed Christus acci
piet scientiam experimentalem ex rebus sensibili
bus, ut dictum est. ergo multo magis poterat acci
pere scientiam addiscendo ab hominibus.

¶ 3 Præter. Christus secundum scientiam experimen
talem non omnia a principio sciuit, sed in ea profes
cit, ut dictum est: sed quilibet audiens sermonem
significatiuum alicuius, potest addiscere, quod nescit.
ergo Christus potuit ab hominibus aliqua addiscere,
quæ secundum hanc scientiam nesciebat.

SED CONTRA est, quod dicitur Isa. 55. Ecce testem
populis dedi eum, duceam ac præceptorem gentibus.
præceptoris autem non est doceri, sed docere: ergo
Christus non accepit aliquam scientiam per doctri
nam alicuius hominis.

RESPON. Dicendum, quod in quolibet genere
id, quod est primum mouens, non mouetur secun
dum illam speciem motus, sicut primum alterans
non alteratur. Christus autem constitutus est a Deo
capite ecclesiæ, quiniimo omnium hominum, ut
supra dictum est, * ut non solum omnes per ipsum
gratiam acciperent, sed etiam ut omnes ab eo doctri
nam ueritatis reciperent.

Vnde ipse dicit Ioann. decimo octauo. In hoc
natus sum, & ad hoc ueni in mundum, ut testimo
nium perhibeam ueritati, & ideo non fuit conue
niens eius dignitati, ut a quocumque homine doce
retur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Orig.
* dicit super Luc. Dominus interrogabat, non ut
aliquid addiceret, sed ut interrogatus erudiret. Ex
uno quippe doctrine fonte manat & interrogare &
respondere sapienter.

Vñ & ibidē in Euangelio sequit, q̄ stupebāt oēs, q̄
eum audiebant, super prudentia, & responsis eius.

AD II. Dicendum, q̄ ille q̄ addiscit ab homine,
non accipit immediate scientiam a speciebus intelli

gibilibus, quæ sunt in mente ipsius, sed mediantibus
uocibus sensibilibus, tamquā signis intelligibiliū con
ceptionum. Sicut autem uoces ab homine formatae
sunt signa intellectualis scientiā ipsius, ita creaturæ
a Deo conditæ sunt signa sapientiā eius. Vnde dicitur
Eccl. 1. Quod Deus effudit sapientiam super om
nia opera sua. Sicut igitur dignius est doceri a Deo,
quā ab homine, ita dignius est accipere scientiam
per sensibiles creaturas, quā per hominis doctrinā.

AD TERTIVM dicendum, q̄ Iesus proficiebat in
scientia experimentalī, sicut & in ætate, ut dictum
est. Sicut autem ætas opportuna requiritur ad hoc,
quod homo accipiat scientiam per inuentionem,
ita etiam ad hoc, quod accipiat scientiam per disci
plinam. Dominus autem nihil fecit quod non con
grueret eius ætati; & ideo audiendis doctrine ser
monibus, non accommodauit auditum nisi illo
tempore, quo poterat etiam per uiam experien
tiæ talem scientiā gradum attingisse. Vnde Grego.
* dicit super Ezech. Duodecimo anno ætatis suæ in
terrogare dignatus est homines in terra: quia iuxta
rationis usum doctrinæ sermo non suppetit nisi in
ætate perfecta.

ARTICVLVS IIII.

Utrum Christus aliquid acceperit
ab angelis.

AD QUARTVM sic proceditur.
Videtur, quod Christus ab
angelis scientiam acceperit. Dicitur. n.
Luc. 22. quod apparuit Chri
sto angelus de celo, confortans
eum: sed confortatio fit per uerba
confortatoria docentis, secundū
illud Job 4. Ecce docuisti pluri
mos, & manus lassas roborasti, ua
cillantes confirmauerunt sermo
nes tui. ergo Christus ab angelis
edoctus est.

¶ 2 Præter. Dionys. * dicit 4. cel. hier.
Video enim quod & ipse Iesus,
super celestium substantiarum
super substantialis substantia, ad
nostram intransmutabiliter ue
niens, obediēter subiicitur pa
tris & Dei per angelos formatio
nibus. Videtur igitur quod ip
se Christus ordinationi legis diu
inæ subiici uoluerit, per quam ho
mines mediantibus angelis eru
diuntur.

¶ 3 Præter. Sicut corpus huma
num naturali ordine subiicitur
corporibus celestibus; ita etiam
humani mens angelicis menti
bus: sed corpus Christi subiectū
fuit impressionibus celestium cor
porum: passus est enim calorem
æstate, & in hyeme frigus, sicut &
alias humanas passiones ergo etiā
eius mens humana subiacebat il
luminatiōibus supercelestium
spirituum.

SED CONTRA est, quod Dionys. dicit 7. cap.
cel. hierar. quod supremi angeli ad ipsum Iesum
questionem faciunt, diuini que illius operis, & pro
nobis assumptæ carnis scientiam discunt, & eos ipse

Tertius S. Thomæ.

Super quæst. duode
cima articuli quar
tum.

Titulus clarus.

In corpore ar
ticuti ponitur di
stinctio de duplici
mō, quo anima nata
est scilicet perfici: se
cundo respondetur
quæstio. Quod ad pri
mum dicit, quod anima
dupliciter nata est
scientia perfici, uel ex
sensibilibus, uel ex
substantiis immateri
lib. Et manifestatur
diuinctio quæ est me
dia inter substantias
separatas & corpo
rales. Quod ad secun
dum respondetur dua
bus conclusionib⁹,
iuxta dictos duos
modos. Prima est,
Anima Christi perfe
cta est, scilicet exper
imentali ex sensibili
bus, absque angelico
lumine. Probatur,
quia sufficit ad hanc
sumē intellectus agē
tis. Secunda est, Anima
Christi perfecta est
ex impressione supe
riori, quoad scientiā
infusam a Deo im
mediate. Probatur.
Sicut anima illa su
pra communē crea
turæ modū unita est
uerbo in unitate p
sonæ, ita supra com
munē hominū mo
dū immediate a Deo
repleta est scientia.

Et scito, quod hæc
ratio non solum est
simi

Ar. præced.

Hom. 2. par. 6.
apria.

In i. q. 50. ar.
1. ad 1. & 3.
di. 13. q. 2. ar.
2. q. 1. & di.
14. ar. 3. q. 6.

Cap. 4. non
procul a fi.
cap.

1. 7. 6. 8. me
illius.

Li. 3. c. 31.

Ar. præced.

Ar. p. 200.

q. 3. ar. 3.

Ho. 1. 2. in fi.
to. 3.

